

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Deres ref: 15/4923

Vår ref: 15/10347-2

Dato: 22.02.2016

Utlendingsdirektoratets hørings svar – Haagkonvensjonen 13. januar 2000 om internasjonal beskyttelse av voksne og forslag til endringer i vergemålsloven

Vi viser til høringsbrev av 2. desember 2015 fra Justis- og beredskapsdepartementet om Haagkonvensjonen 13. januar 2000 og forslag til endringer i vergemålsloven. Departementet ber om innspill innen 2. mars 2016.

Norske myndigheters kompetanse

Utlendingsdirektoratet (UDI) har enkelte kommentarer til ny § 98 i vergemålsloven kapittel 12.

Lovutkastet lyder:

§ 98. Når vergemålssak kan behandles i Norge

En vergemålssak kan behandles i Norge:

- 1) når den saken gjelder har sitt vanlige bosted her;
- 2) når den saken gjelder er flyktning eller internasjonalt fordrevet på grunn av uroligheter i eget land og oppholder seg her;
- 3) når det ikke er mulig å fastslå hvor den saken gjelder har sitt vanlige bosted og vedkommende oppholder seg her;
- 4) når den gjelder formue i Norge som tilhører en mindreårig eller en som er under vergemål i en annen stat;
- 5) når en verge oppnevnt i en annen stat skal handle her på vegne av en som er under vergemål i den andre stat; og
- 6) når det haster med å bistå en person som oppholder seg i Norge, eller å beskytte formue som vedkommende har her og særlige omstendigheter tilsier det.

Fylkesmannen kan dessuten i særlige tilfeller behandle sak om å sette norsk statsborger som ikke lenger har sitt vanlige bosted i Norge, under vergemål såfremt fylkesmannen finner seg best egnet til det. Saken behandles av fylkesmannen der vedkommende sist hadde sitt vanlige bosted i Norge.

I tilfeller som nevnt i første ledd nr. 3) til 6) og i annet ledd, skal myndighetene i staten hvor vedkommende har sitt vanlige bosted snarest underrettes om vedtaket. Et vedtak truffet i Norge i slike tilfeller opphører å gjelde når myndighetene i bostedsstaten har truffet vedtak i saken som kan anerkjennes og fullbyrdes her, jf. §§ 106 og 107.

Domstolene kan behandle spørsmål om å frata en person den rettslige handleevnen, jf. § 88, dersom vedkommende har eller har hatt vanlige bosted i Norge, eller i tilfeller som omhandlet i første ledd nr. 2) og 3), oppholder seg der.

UDI bemerker at begrepsbruken i bestemmelsen ikke samsvarer med terminologien som brukes i utlendingsforvaltningen. For å unngå lovtolkningsspørsmål bør departementet derfor foreta noen presiseringer enten i lovutkastet eller i lovproposisjonen.

For det første bør departementet synliggjøre at § 98 nr. 1 får anvendelse for personer med oppholdstillatelse i Norge. Begrunnelsen for dette er at personer som innvilges oppholdstillatelse tildeles et fødselsnummer og registreres som bosatt i folkeregisteret. De har følgelig sitt «vanlige bosted» i Norge.

Videre bør departementet tydeliggjøre om asylsøkere – personer med søknad om beskyttelse til behandling – omfattes av begrepet «flyktning eller internasjonal fordrevet» i § 98 nr. 2. Vi viser i den forbindelse til at bestemmelsen ikke får noen selvstendig betydning hvis den ikke gjelder for asylsøkere, og kun får anvendelse for personer som har fått innvilget flyktningstatus eller sekundær beskyttelse i Norge. Begrunnelsen for dette er at personer med oppholdstillatelse, herunder de med flyktningstatus og sekundær beskyttelse, allerede omfattes av § 98 nr. 1.

Departementet bør også avklare om personer med endelig avslag på søknad om beskyttelse eller annen oppholdstillatelse, og som fortsatt oppholder seg i Norge, omfattes av § 98 nr. 1 eller eventuelt av § 98 nr. 6. Spørsmålet er om norske myndigheter kan fatte vedtak om vergemål hvis personen har plikt til å forlate Norge.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Haagkonvensjonen gjelder ikke for vedtak om rett til asyl eller innvandring. UDI kan derfor ikke se at endringene i vergemålsloven får konsekvenser for vår behandling av utlendingssaker.

Det kan likevel tenkes at konvensjonen kan få betydning for returarbeidet i et meget begrenset antall utlendingssaker. I henhold til artikkel 33 skal sentralmyndigheten i Norge samarbeide med sentralmyndigheter i andre land om blant annet plassering i institusjon i en annen konvensjonsstat. UDI legger til grunn at utlendingsmyndighetene kan be sentralmyndigheten om å undersøke med mottakerlandet (hjemlandet) om de vil motsette seg at en person som skal returneres til landet plasseres i en institusjon hos dem. En slik ordning vil kunne gjøre det lettere for utlendingsmyndighetene å utrede forholdene ved retur til hjemlandet og gjennomføre returen i saker hvor personen er plassert på institusjon i

Norge. Dette forutsetter imidlertid at personens hjemland har undertegnet denne konvensjonen.

Med hilsen

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Marius Mølmen Moen
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur.

Brevet sendes kun elektronisk.